

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku J. D.
przy uczestnictwie D. D., P. D., T. D., I. P., D. D. i K. D.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 24 lutego 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki T. D.
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 9 czerwca 2015 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
- 2) przyznaje adwokat M. S. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w B. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. kwotę 180,- (sto osiemdziesiąt) zł, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem wynagrodzenia za wykonywanie czynności kuratora małoletnich uczestników P. D., D. D., K. D. w postępowaniu kasacyjnym,
- 3) oddala wniosek uczestniczki T. D. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Uczestniczka T. D. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 9 czerwca 2015 r., zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 9 grudnia 2014 r. - którym stwierdzono, że spadek po Z. D., zmarłym dnia 19 października 2013 r. na podstawie ustawy nabyli żona T. D.

oraz dzieci I. P. i J. D. po 1/3 części - w ten sposób, że stwierdzono nabycie spadku z ustawy przez córkę I. P. w całości.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Uczestniczka oparła wniosek na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Co do pierwszej z nich podniosła, że istotą zagadnienia prawnego jest wydanie na podstawie tego samego stanu faktycznego dwóch rozbieżnych orzeczeń, co powoduje „potrzebę wykładni dotyczącej możliwości dalszego stosowania testamentu negatywnego oraz przesłanek wymaganych do jego zachowania a także kwestia czy dokument sporządzony w postaci aktu notarialnego niewskazujący spadkobiercy a wskazujący osoby wydziedziczone z podaniem przyczyn

wydziedziczenia będących w dyspozycji art. 1008 k.c. może zostać uznany za testament negatywny” (pisownia oryginału). Sąd Najwyższy stwierdza, że przedstawiona przyczyna częściowo uchyla się spod oceny, gdyż sformułowana jest w sposób niezrozumiały, ponadto nie zawiera uzasadnienia.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Argumentacja uzasadniająca wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności, uzasadniających przyjęcie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Wywód przedstawiony przez uczestniczkę nie odpowiada powyższym wymaganiom, w szczególności co do sformułowania zagadnienia. Powinno ono odpowiadać zagadnieniom stawiane Sądowi Najwyższemu przez sądy odwoławcze na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2011 r., III SK 28/11 oraz z dnia 6 lutego 2014 r., I UK 398/13 - nie publ.).

Z kolei przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) jest spełniona, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która

przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią jurydyczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Tymczasem w przedstawionym przez skarżącą uzasadnieniu wniosku nie zawarto żadnego wyводу wskazującego na naruszenia przepisów prawa, które miałyby doprowadzić do oczywistej zasadności skargi.

Dodatkowo wypada również wspomnieć, że zgodnie ze stanowiskiem wielokrotnie wyrażanym przez Sąd Najwyższy, przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. pozostaje w relacji wykluczania się z przesłanką z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skoro bowiem w sprawie występować miałyby tak skomplikowane problemy prawne, że wymagałyby aż rozstrzygnięcia nowego, istotnego zagadnienia prawnego albo dokonania wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności orzecznicze, to problem taki nie mógłby nosić znamion oczywistości dostrzegalnych z łatwością dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, nie publ.; z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

jw

I.n